

Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος - «Νὰ καταφεύγετε στὴν Ἐκκλησία»

Joannes Chrysostomus Scr. Eccl. : Homilia de capto Eutropio [Dub.] : Vol 52, pg 398, ln 8

Ἡ ὁμιλία «εἰς Εὐτρόπιον» τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκφωνήθηκε τὸ 399, ὅταν ὁ Εὐτρόπιος κατέφυγε ἰκέτης στὸ ναό. Ὁ Εὐτρόπιος ἦταν ἕνας παντοδύναμος πρωθυπουργὸς ποὺ χρησιμοποιοῦσε ὡς μέσο ἐπιβολῆς τὴν κατάργηση τοῦ ἀσύλου τῶν ναῶν. Ὅμως οὔτε ὁ ἴδιος ξέφυγε ἀπὸ τῆς συνέπειες αὐτῆς τῆς κατάργησης καὶ ὅταν ἀργότερα βρέθηκε ἰκέτης στὸν καθεδρικὸ ναό, χρειάστηκε ἡ παρέμβαση τοῦ Χρυσοστόμου γιὰ νὰ γλιτώσει ἀπὸ τὰ πλήθη. Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος μὲ τὴν ὁμιλία του ἔπεισε τὸ πλῆθος νὰ δείξει συγγνώμη καὶ συμπάθεια καὶ αὐτὸ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν σωτηρία τοῦ Εὐτροπίου. Στὴν συνέχεια παρατίθεται ἕνα μικρὸ τμῆμα αὐτῆς τῆς ὁμιλίας. (Ε.Π.Ε. Ἰω. Χρυσοστόμου Ἔργα, τόμος 33, Πατερικὰ ἐκδόσεις «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς»)

α'. Ἡδὺς μὲν λειμῶν καὶ παράδεισος, πολὺ δὲ ἡδύτερον τῶν θείων Γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστὶν ἄνθη μαραϊνόμενα, ἐνταῦθα δὲ νοήματα ἀκμάζοντα· ἐκεῖ ζέφυρος πνέων, ἐνταῦθα δὲ Πνεύματος αὐρα· ἐκεῖ ἄκανθαὶ αἱ τειχίζουσαι, ἐνταῦθα δὲ πρόνοια Θεοῦ ἡ ἀσφαλιζομένη· ἐκεῖ τέττιγες ἄδοντες, ἐνταῦθα δὲ προφήται κελαδοῦντες· ἐκεῖ τέρψις ἀπὸ τῆς ὄψεως, ἐνταῦθα δὲ

α'. Εὐχάριστο βέβαια εἶναι τὸ λιβάδι καὶ ἕνας κῆπος, ἀλλὰ πολὺ πρὸ εὐχάριστο πράγμα εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν θείων Γραφῶν. Γιατὶ ἐκεῖ ὑπάρχουν ἄνθη ποὺ μαραϊνούνται, ἐνῶ ἐδῶ νοήματα ποὺ εἶναι πάντα ἀκμαῖα· ἐκεῖ εἶναι ὁ ζέφυρος ποὺ φυσάει, ἐνῶ ἐδῶ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀσφαλίζει· ἐκεῖ τὰ τζιτζίκια τραγουδοῦν, ἐνῶ ἐδῶ οἱ προφῆτες κελαδοῦν· ἐκεῖ ἡ εὐχαρίστησις ἀπὸ τὸ θέαμα, ἐδῶ οἱ Γραφεὶς σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς

ὠφέλεια ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως. Ὁ παράδεισος ἐν ἐνὶ χωρίῳ, αἱ δὲ Γραφαὶ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης· ὁ παράδεισος δουλεύει καιρῶν ἀνάγκαις, αἱ δὲ Γραφαὶ καὶ ἐν χειμῶνι καὶ ἐν θέρει κομῶσι τοῖς φύλλοις, βρίθουσι τοῖς καρποῖς. Προσέχωμεν τοίνυν τῇ τῶν Γραφῶν ἀναγνώσει· ἔὰν γὰρ τῇ Γραφῇ προσέχῃς, ἐκβάλλει σου τὴν ἀθυμίαν, φυτεύει σου τὴν ἡδονὴν, ἀναιρεῖ τὴν κακίαν, ριζοῖ τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἀφήσιν ἐν θορύβῳ πραγμάτων τὰ τῶν κλυδωνιζομένων πάσχειν. Ἡ θάλασσα μαινεται, σὺ δὲ μετὰ γαλήνης πλέεις· ἔχεις γὰρ κυβερνήτην τῶν Γραφῶν τὴν ἀνάγνωσιν· τοῦτο γὰρ τὸ σχοινίον οὐ διαρρήγνυσι τῶν πραγμάτων ὁ πειρασμός.

Καὶ ὅτι οὐ ψεύδομαι, μαρτυρεῖ τὰ πράγματα αὐτά. Ἐπολιορκήθη ἡ ἐκκλησία πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν· ἦλθε στρατόπεδον, καὶ πῦρ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἠφίει, καὶ τὴν ἐλαίαν οὐκ ἐμάρανε· ξίφη γεγύμωντο, καὶ τραύματα οὐδεὶς ἐδέξατο· αἱ βασιλικαὶ πύλαι ἐν ἀγωνίᾳ, καὶ ἡ ἐκκλησία ἐν ἀσφαλείᾳ· καίτοι γε ὁ πόλεμος ἐνταῦθα ἔρρησεν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐζητεῖτο ὁ καταφυγὼν, καὶ παριστάμεθα μὴ δεδοικότες τὸν ἐκείνων θυμόν. Τί δήποτε;

Εἶχομεν ἐνέχυρον ἀσφαλὲς τὸ, σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Ἐκκλησίαν δὲ λέγω, οὐ τόπον μόνον, ἀλλὰ καὶ τρόπον· οὐ τοίχους ἐκκλησίας, ἀλλὰ νόμους Ἐκκλησίας. Ὅταν καταφεύγῃς ἐν ἐκκλησίᾳ, μὴ τόπῳ καταφύγῃς, ἀλλὰ γνώμῃ. Ἐκκλησία γὰρ οὐ τοῖχος καὶ ὄροφος, ἀλλὰ πίστις καὶ βίος.

Μὴ λέγε, ὅτι προεδόθη ἀπὸ Ἐκκλησίας ὁ προδοθεὶς· εἰ μὴ ἀφῆκε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ ἂν προεδίδοτο. Μὴ λέγε, ὅτι καὶ κατέφυγε καὶ προεδόθη· οὐχ ἡ Ἐκκλησία αὐτὸν ἀφῆκεν, ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκεν. Οὐκ ἐνδοθεν παρεδόθη, ἀλλ' ἔξωθεν.

Διὰ τί κατέλιπε τὴν ἐκκλησίαν; Ἐβούλου σώζεσθαι; Ὁφείλες κατέχειν τὸ θυσιαστήριον. Οὐκ ἦσαν ἐνταῦθα τοῖχοι, ἀλλὰ Θεοῦ πρόνοια ἡ ἀσφαλιζομένη. Ἀμαρτωλὸς ἦς; Οὐκ ἀποπέμπεται σε ὁ Θεός· οὐκ ἦλθε γὰρ καλέσαι δικαίους,

οἰκουμένης· ὁ κῆπος δουλεύει ἀνάλογα μὲ τὶς ἐποχές, ἐνῶ οἱ Γραφεὶς καὶ τὸ χειμῶνα καὶ τὸ θέρος ἔχουν πλούσια φύλλα καὶ εἶναι γεμάτες καρπούς.

Ἄς προσέχουμε λοιπὸν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν, γιατί, ἂν προσέχεις τὴν Γραφήν, σοῦ ἀπομακρύνει τὴ στενοχώρια, σοῦ φυτεύει τὴν εὐχαρίστηση, ἀφανίζει τὴν κακία, ριζώνει τὴν ἀρετή, δὲν ἀφήνει στὴν ἀναταραχὴ τῶν πραγμάτων νὰ παθαίνεις αὐτὰ ποὺ παθαίνουν ὅσοι ταλαιπωροῦνται ἀπὸ τρικυμία. Ἡ θάλασσα μαινεται, ἐσὺ ὅμως πλέεις μὲ γαλήνη, γιατί ἔχεις κυβερνήτη τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν καὶ αὐτὸ τὸ σχοινὶ δὲν τὸ σπάζει ὁ πειρασμός τῶν περιστάσεων.

Καὶ ὅτι δὲ λέγω ψέματα, τὸ βεβαιώνουν τὰ ἴδια τὰ πράγματα. Πολιορκήθηκε ἡ Ἐκκλησία πρὶν λίγες μέρες, ἦρθε ὁ στρατός καὶ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ πετοῦσε φωτιά, ἀλλὰ δὲ μάρανε τὴν ἐλαία. Τὰ ξίφη εἶχαν γυμνωθεῖ καὶ κανεὶς δὲν πληγώθηκε. Ἡ βασιλικὴ αὐλὴ ἦταν σὲ ἀγωνία καὶ ἡ Ἐκκλησία σὲ ἀσφάλεια, παρ' ὅλο βέβαια ποὺ ὁ πόλεμος μετακινήθηκε ἐδῶ.

Γιατὶ ἐδῶ καταζητοῦνταν αὐτὸς ποὺ κατέφυγε στὴν Ἐκκλησία καὶ μεῖς παραστεκόμασταν χωρὶς νὰ φοβόμαστε τὸν θυμό τους. Γιατὶ ἄραγε;

Εἶχαμε ἐνέχυρο ἀσφαλισμένο τὸ «ἐσὺ εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ πάνω στὴν πέτρα αὐτὴ θὰ οἰκοδομήσω τὴν Ἐκκλησία καὶ οἱ πύλες τοῦ Ἄδη δὲ θὰ τὴν καταβάλλουν». Καὶ Ἐκκλησία λέγω ὅχι μόνον τὸν τόπο, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπο, ὅχι μόνον τοῦ τείχους τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν καταφεύγεις στὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι τοῖχος καὶ στέγη, ἀλλὰ πίστις καὶ τρόπος ζωῆς.

Νὰ μὴ λέγεις ὅτι παραδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία αὐτὸς ποὺ παραδόθηκε· ἂν δὲν ἄφηνε ἡ Ἐκκλησία, δὲν θὰ παραδινόταν. Νὰ μὴ λέγεις ὅτι καὶ κατέφυγε καὶ παραδόθηκε· δὲν τὸν ἐγκατέλειψε ἡ Ἐκκλησία ἀλλὰ αὐτὸς ἐγκατέλειψε τὴν Ἐκκλησία. Δὲν παραδόθηκε ἀπὸ μέσα, ἀλλὰ ἀπὸ ἔξω.

Γιατὶ ἐγκατέλειψες τὴν Ἐκκλησία; Ἦθελες νὰ σωθεῖς; Ἔπρεπε νὰ κρατᾷς τὸ θυσιαστήριον. Δὲν ἦσαν ἐδῶ οἱ τοῖχοι, ἀλλὰ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ποὺ σὲ ἀσφάλιζε. Εἶσαι ἀμαρτωλός; Δὲν σὲ διώχνει ὁ Θεός, γιατί δὲν ἦρθε νὰ καλέσει δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλούς σε μετάνοια. Ἡ πόρνη σώθηκε γιατί κράτησε τὰ πόδια τοῦ Κυρίου.

Ἀκούσατε τὸ σημερινὸ ἀνάγνωσμα; Καὶ τὰ

ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Πόρνη ἐσώθη, ἐπειδὴ πόδας κατέσχευεν.
Ἦκούσατε τοῦ σήμερον ἀνεγνωσμένου; Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μηδέποτε εἰς Ἐκκλησίαν καταφεύγων ἀμφιβάλης. Μένε εἰς Ἐκκλησίαν, καὶ οὐ προδίδοσαι ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ φύγῃς ἀπὸ Ἐκκλησίας, οὐκ αἰτία ἡ Ἐκκλησία. Ἐὰν μὲν γὰρ ἦς ἔσω, ὁ λύκος οὐκ εἰσέρχεται· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς ἔξω, θηριάλωτος γίνῃ· ἀλλ' οὐ παρὰ τὴν μάνδραν τοῦτο, ἀλλὰ παρὰ τὴν σὴν μικροψυχίαν.
Ἐκκλησίας οὐδὲν ἴσον. Μὴ μοι λέγε τείχη καὶ ὄπλα· τείχη μὲν γὰρ τῷ χρόνῳ παλαιοῦνται, ἡ Ἐκκλησία δὲ οὐδέποτε γηρᾶ. Τείχη βάρβαροι καταλύουσιν, Ἐκκλησίας δὲ οὐδὲ δαίμονες περιγίνονται. Καὶ ὅτι οὐ κόμπος τὰ ῥήματα, μαρτυρεῖ τὰ πράγματα. Πόσοι ἐπολέμησαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οἱ πολεμήσαντες ἀπώλοντο; αὕτη δὲ ὑπὲρ τῶν οὐρανῶν ἀναβέβηκε.
Τοιοῦτον ἔχει μέγεθος ἡ Ἐκκλησία· πολεμουμένη νικᾷ· ἐπιβουλευομένη περιγίνεται· ὑβριζομένη, λαμπρότερα καθίσταται· δέχεται τραύματα, καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἐλκῶν· κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· χειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει, ἀλλ' οὐχ ἠττᾶται· πυκτεύει, ἀλλ' οὐ νικᾶται.
Διὰ τί οὖν συνεχώρησε τὸν πόλεμον; Ἴνα δείξῃ λαμπρότερον τὸ τρόπαιον. Παρῆτε κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἐβλέπετε ὅσα ἐκινεῖτο ὄπλα, καὶ θυμὸς στρατιωτικὸς πυρὸς σφοδρότερος, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰς βασιλικὰς αὐλὰς ἐπειγόμεθα. Ἀλλὰ τί; Τοῦ Θεοῦ χάριτι οὐδὲν ἡμᾶς ἐκείνων κατέπληξε.

λέγω αὐτὰ γιὰ νὰ μὴν ἔχεις ποτὲ ἀμφιβολία, ὅταν καταφεύγεις στὴν Ἐκκλησία. Μένε στὴν Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν σὲ παραδίγει. Ἄν ὅμως φύγεις ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, δὲν εἶναι αἰτία ἡ Ἐκκλησία. Γιατὶ, ἂν εἶσαι μέσα, ὁ λύκος δὲν μπαίνει σ' αὐτήν· ἂν ὅμως βγεῖς ἔξω, τότε θὰ σὲ συλλάβουν τὰ θηρία. Καὶ αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐξαιτίας τῆς μάνδρας ἀλλὰ ἐξαιτίας τῆς δικῆς σου μικροψυχίας. Τίποτε δὲν εἶναι ἴσο μὲ τὴν Ἐκκλησία. Μὴ μοῦ λέγεις τὰ τείχη καὶ τὰ ὄπλα, γιατί τὰ τείχη μὲ τὸ χρόνο παλαιώνουν, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία ποτὲ δὲν γερνᾷ. Τὰ τείχη οἱ βάρβαροι τὰ γκρεμίζουν, τὴν Ἐκκλησία ὅμως οὐτε οἱ δαίμονες δὲν τὴν νικοῦν. Καὶ ὅτι τὰ λόγια αὐτὰ δὲν εἶναι μεγάλη καύχηση τὸ μαρτυροῦν τὰ πράγματα. Πόσοι πολέμησαν τὴν Ἐκκλησία καὶ αὐτοὶ ποὺ πολέμησαν χάθηκαν; Αὐτὴ ὅμως ἀνέβηκε πάνω ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς.
Τέτοιο μεγαλεῖο ἔχει ἡ Ἐκκλησία. Ὄταν τὴν πολεμοῦν, νικάει· ὅταν τὴν ἐπιβουλεύονται, θριαμβεύει· ὅταν τὴν βρίζουν, γίνεται λαμπρότερη· δέχεται τραύματα καὶ δὲν πέφτει ἀπὸ τὶς πληγές· κλυδωνίζεται, ἀλλὰ δὲν παθαίνει ναυάγιο· παλεύει, ἀλλὰ μὲν ἀήττητη· ἀγωνίζεται, ἀλλὰ δὲν νικιέται. Γιατὶ λοιπὸν ἐπέτρεψε τὸν πόλεμο; Γιὰ νὰ δείξῃ πῶς λαμπρὸ τὸ τρόπαιο. Ἦσαστε παρόντες τὴν ἡμέρα ἐκείνη καὶ βλέπατε πόσα ὄπλα κινουῦνται, καὶ ὁ θυμὸς τοῦ στρατοῦ ἦταν πῶς δυνατὸς ἀπὸ τὴ φωτιά, καὶ μεῖς τρέχαμε στὴν βασιλικὴ αὐλή. Ἀλλὰ τί; Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ τίποτε ἀπὸ ἐκεῖνα δὲν μᾶς τρώμαξε...»